

7/23712
GK 88

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

06.03.2020

Sayı : 69602026-610 - 52980340

Konu : Soru Önergesi (7/23712)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :27.01.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.605878 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Ankara Milletvekili Sayın Levent GÖK tarafından verilen 7/23712 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Ruhsar PEKCAN
Bakan

EK : Soru önergesi cevabı (3 sayfa)

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Ankara Milletvekili Sayın Levent GÖK'e ait 7/23712 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-5) Bakanlığımızca kaçakçılıkla mücadele çalışmaları kapsamında;

Bakanlığımızın sahip olduğu yüksek ölçekli verinin en verimli ve modern yöntemlerle analiz edilmesi, gerçek zamanlı olarak daha riskli alanlara yoğunlaşılmasının sağlanması ve risk analizi çalışmalarında seçiciliğin artırılması amacıyla sürdürülen Bütünleşik Veri Analitiği Çözümü (Veri Madenciliği) Projesinin elde edilen ilk çıktısı eşya bazında “Dış Ticarete Anomali Tespiti” çalışmasıdır. Çalışma kapsamında, ithalat ve ihracat istatistiklerinde çeşitli kırımlar (eşya, ülke, firma) bazında matematiksel ve istatistiksel yöntemlere göre anomaliler tespit edilmektedir. Kullanılan yöntemler ile ilgili kırılımın geçmiş döneme ait değişim verileri kullanarak mevcut dönemin verisi çeşitli açılardan kıyaslanabilmektedir.

Söz konusu Proje ile Bakanlığımız mevcut risk yönetiminin ve risk değerlendirmelerinin yeniden yapılandırılması amaçlanmakta olup modern bilgi teknolojisi ile desteklenen etkin ve etkili bir risk yönetimi ile kırmızı hat oranlarının en iyi ülke uygulamaları seviyelerine yaklaştırılarak ticaretin kolaylaştırılması ve yakalama, düzeltme oranlarının artırılması hedeflenmektedir.

Gümrükler Muhafaza Komuta Kontrol Merkezi'nde kara, hava ve deniz ticaret akışı 7 gün 24 saat takip edilmektedir. Bu çerçevede, CCTV Sistemleri ile gümrük kapı ve limanlarımızdan anlık görüntüler alınmakta, Gemi ve Hava Takip Sistemleri ile Ülkemiz hava sahasını kullanan ticari uçakların ve karasularımızda seyir halindeki gemilerin seferleri takip edilmekte, Araç Takip Sistemi ile transit yükü taşıyan riskli görünen araçlar uydu üzerinden izlenmekte, Veri Yönetim Sistemi ile gümrüklü sahalardaki taşıtların x-ray tarama görüntülerinin ikincil analizleri gerçekleştirilmekte ve Plaka Tanıma Sistemi ile de kara kapılarından alınan veriler analiz edilmektedir.

Bakanlığımızın yurtdışı kaynaklardan temin ettiği Araç ve Konteyner Tarama Sistemlerinin Türkiye’de geliştirilmesi ve üretilmesi amacıyla, Savunma Sanayi Başkanlığı ile koordineli olarak Milli Tarama Sistemi “MİLTAR” Projesi yürütülmektedir. Projenin hayata geçirilmesi ile yerli üretim yapılarak ciddi bir tasarruf sağlanmış olacaktır. Ayrıca, Türkiye’nin dünya üzerinde araç ve konteyner tarama sistemleri üreten sayılı ülkeler arasına girmesiyle seri üretime geçildikten sonra rekabetçi fiyatlarla bu ürünü başka ülkelere ihraç etme şansı olacaktır.

Öte yandan, MİLTAR projesini destekler nitelikteki bir diğer proje de TUBİTAK ile birlikte gerçekleştirilen Tarama Ağı projesidir. Projenin temel hedefi X-Ray imaj analiz kapasitesinin güçlendirilmesidir. Tarama sistemlerinden elde edilen ham görüntülerin merkeze aktarılması ve incelemeye tabi tutulması çok daha etkin hale gelecek ve merkezde ileri seviye görüntü analiz imkânı geliştirilecektir. Kaçakçılık vakaları ile ilgili görüntüler hem gümrük idareleri hem de Komuta Kontrol Merkezinden müştereken analiz edilerek gerekli tedbirlerin çok daha hızlı ve etkin biçimde alınması sağlanacaktır. Söz konusu tarama ağı, yapay zeka teknolojisi gibi ileri teknolojilere dayalı olarak çalışacak olup projenin uluslararası ayağında Bulgaristan, Gürcistan, İran ve Nahçıvan gümrük idareleri gibi idarelerle görüntü paylaşımı yapılması da hedeflenmektedir.

Bunun yanında, TÜBİTAK ile ortaklaşa geliştirilen bir diğer milli proje Yolcu Görüntüleme Sistemidir. Bu sistem ilgili noktalarda kullanıma alınmış bulunmakta olup yolcuların fiziki olarak aranmasına gerek kalmadan üzerlerindeki yabancı maddeler Yolcu Görüntüleme Sistemi ile kolayca tespit edebilmektedir.

Diğer taraftan, günümüzün modern gümrük idaresi anlayışında fiziki denetimin yanında önem arz eden verilerin elektronik analizi için TÜBİTAK ile geliştirilen Veri Yönetimi ve Hedefleme Yazılımı Projesi ile tüm veriler “büyük veri yapısı” altında harmanlanarak makine öğrenimi gibi ileri seviye tekniklerle analiz edilecektir. Böylece kaçakçılık olaylarının tespitinde manuel yöntemlerle kurulması zor bağlantıların kurulması mümkün olacak ve organize kaçakçılık alanları üzerinde daha etkin yoğunlaşma sağlanabilecektir.

Ayrıca, Türkiye’ye giren araç ve ürünlerin takibi kadar büyük önem arz eden Ülkemizden transit geçiş yapan araçların denetimi için transit taşıtların takibinin yapılması amacıyla kullanılan Araç Takip Sistemi yazılım ve donanım altyapısı da yenilenmektedir. Bu kapsamda temin edilen ve farklı noktalara kurulan 2.500 adet son teknolojiyi barındıran, performans etkinliği oldukça yüksek yeni mobil ünitelerle takip çok daha etkin yapılmaktadır.

Buna ilaveten, gümrüklerde başta uyuşturucu olmak üzere yasal olmayan maddelerin analiz edilerek adli sürecin etkinlikle başlatılması amacıyla Gümrük Muhafaza Kriminal Laboratuvarı kurulmuş olup elde edilen maddi delillerin bilimsel usullerle incelenmesi ve değerlendirilmesiyle suç ve suçlunun tespiti daha kısa sürede tamamlanacak ve adli mercilere önemli destek sağlanacaktır.

Kara gümrük kapılarımızda kullanılan en önemli teknolojik enstrümanlardan birisi olan Plaka Tanıma Sistemi; Pendik, Ambarlı ve Haydarpaşa’nın da dahil olduğu 10 farklı Ro-Ro Limanında hayata geçirilecektir.

Tüm bu büyük ve önemli projelerle birlikte 2019 yılında uyuşturucu ve kimyasal madde tespit cihazı, karbondioksit ölçüm cihazı ve yoğunluk ölçüm cihazı gibi yeni teknik cihazlar temin edilerek taşra idarelerinin kullanımına sunulmuştur.

Bu çerçevede, uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadelede etkinliği arttırmak üzere, Narkotik Suçlarla Mücadele Dairesi kurularak 32 taşra idaremizde 24 saat esasına göre görev yapan özel NARKOKİM ekipleri oluşturulmuştur. Dünya Gümrük Örgütü tarafından akredite edilerek Bölgesel Köpek Eğitim Merkezi ilan edilen eğitim merkezimizde narkotik, asayiş, çay-tütün, silah mühimmat patlayıcı ve nakit olmak üzere 5 farklı branşta dedektör köpek yetiştirilmekte olup taşra ve merkezde halihazırda toplam 189 adet dedektör köpek bulunmaktadır. 2019 yılında Çevik Kuvvet Eğitimi, Adli Kolluk Eğitimi ve NARKOKİM Eğitimi başta olmak üzere 35 farklı alanda 2.207 personele eğitim verilmiştir.

Ülkemiz son 5 yılda 410.000.000 TL yatırım yaparak dünyada kaçakçılıkla mücadelede modern teknolojiyi kullanan sayılı gümrük idareleri arasına girmiştir. 2019 yılında 125.000.000 yolcu, 6.500.000 konteyner, 700.000 uçak, 80.000 gemi ve 4.000.000 nakliye aracı olmak üzere toplamda yaklaşık 9.000.000 aracın işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu işlemler 2.004’ü adli kolluk olarak görev yapan 5.700 Gümrük Muhafaza Memuruyla tamamlanmıştır.

Bu kapsamda, 2019 yılı başından itibaren ülke genelinde 5.411 olayda 1.045.000.000 TL değerinde uyuşturucu ve 2.062.000.000 TL değerinde ticari eşya olmak üzere toplam 3.107.000.000 milyon TL’lik kaçak eşya yakalaması gerçekleştirilmiştir. Böylelikle geçen yıl gerçekleştirilen 3.034.000.000 TL’lik yakalama rakamının 73.000.000 TL üzerine çıkılmış bulunmaktadır. Tek seferde ülkemiz havalimanlarında gerçekleştirilen rekor miktardaki 1,7 tonluk uyuşturucu yakalamasının yanı sıra, yıl boyunca ülke genelinde muhtelif uyuşturucu madde yakalamaları neticesinde 2019 yılsonu itibarıyla 8,7 ton uyuşturucu ele geçirilmiştir. Yine tütün mamulleri kaçakçılığı alanında yürütülen başarılı çalışmalar neticesinde 17.400.000

paket kaçak sigara yakalaması gerçekleştirilmiştir. Dünya’da %10 ve Avrupa’da %8,7 seviyesinde olan Kaçak Sigara Kullanım Oranı %2,2 gibi tarihi bir seviyeye indirilmiştir. Ayrıca kaçak sigara üretiminde kullanılan makaron yakalamasında bir önceki yıla oranla 6 kattan fazla artış gerçekleştirerek 109.439.000 adet makaron ele geçirilmiştir. Ele geçirilen elektronik sigara miktarı bir önceki yıla oranla iki kat artarak 139.388 adete ulaşmış ve akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele çalışmalarına da hız kesmeden devam edilerek yıl içerisinde 16.810 ton kaçak akaryakıt ele geçirilmiştir.

Bunun yanında, Bakanlığımız çatısı altında, Emniyet, Jandarma, Sahil Güvenlik, Gelir İdaresi ve VDK gibi diğer mücadeleci kurumların katılımıyla oluşturulan Akaryakıt Özel Ekibi tarafından yıl içerisinde 1.100.000.000 TL’lik usulsüzlük tespit edilmiştir.

2019 yılında gerçekleştirilen dikkat çekici yakalamalardan bazıları; Ağrı’da 18 ton Siyanür, İzmir’de 2.000.000 paket makaron ve 5 ton sahte alkollü içki, Bursa’da 6 ton sahte alkollü içki, Edirne’de 455 kilogram kokain ve 176 kilogram eroin ve İstanbul Havalimanında 8.800.000 TL değerinde 688 adet son teknoloji ürünü cep telefonu ile 2.300.000 TL değerinde 123.000 adet ilaç yakalamasıdır.

Ayrıca, 2020 yılında piyasa değeri 288.101.871 TL olan 3.379 kg uyuşturucu yakalaması gerçekleştirilmiştir.

Bununla birlikte, özellikle sınır kapılarındaki modernizasyon ve dijitalleşme çalışmaları, yasa dışı ticari faaliyetlerin engellenmesine, ülke güvenliğini ya da nesli tükenmekte olan hayvan ve bitki türlerini tehdit edecek kaçakçılık olaylarının önlenmesine büyük katkı sağlamıştır. Sarp sınır kapısında Gürcistan’dan Ülkemize giriş yapmak üzere gelen tırda yapılan aramada pizza kutularının içine gizlenmiş 2.500 su kaplumbağası yakalanmıştır. Bir başka olayda Medine’den Türkiye’ye seyahat eden bir yolcunun valizi risk analizi sonucu x-ray taramasına sevk edilmesiyle 93 adet gümrüklenmiş değeri 319.317,07 TL olan toplam 353,73 metre işlenmiş yılan derisi ele geçirilmiştir. İstanbul Havalimanı uluslararası kargo terminalinde gerçekleştirilen risk analizi sonucu kontrole tabi tutulan bir pakette 1.217 kg pangolin kabuğu yakalanmış olup bu kabukların yaklaşık değerinin 10.000.000 TL’yi bulduğu belirlenmiştir.

Bu itibarla, 2002-2020 yılları arasında akaryakıt, araç, değerli maden, elektrik-elektronik, gıda, kimyevi madde, makina aksam ve yedek parça, tekstil, tıbbi, içki, sigara, uyuşturucu ve zirai gibi ürün gruplarında yapılan yakalamaların toplam piyasa değeri 22.112.674.096 TL’dir.